

**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

ФЕВРУАРИ, 2012

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набира на националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ.
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други;

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Снежна покривка, поледица и слана
- I.7. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

VI. СЪОБЩЕНИЯ

Световния ден на водата 22 март и Световния ден на метеорологията 23 март за 2012 г. и ролята на хидрометеорологичните дейности на НИМХ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1. II Месецът започва с изключително студено време и регистрирани абсолютни минимални температури за деня. Страната се намира в южната периферия на Сибирски антициклон. Във високите атмосферни слоеве над Европейска Русия и Черно море има циклон и в тила му към Балканския полуостров се пренася студен въздух от север-североизток. Минималната температура на 1 февруари в Кнежа е -29°C , в Чирпан -27°C , в Пловдив и Драгоман -24°C .

2. II През страната преминава топъл фронт и почти навсякъде вали сняг.

3-6. II Формира се средиземноморски циклон и приближава към южните райони на Балканския полуостров. Във височина центърът на обширния циклон, който беше над Източна Европа, постепенно се премества на север-северозапад към Финландия и Балтийско море и се разширява на юг-югозапад към Централното Средиземноморие. Над Черно море израства баричен гребен от юг и към Балканския полуостров се пренася топъл въздух от югозапад-юг. На 4 и 5. II температурите са от минус 10°C в Северозападна България до плюс $10-13^{\circ}\text{C}$ в източните и крайните югозападни райони. В Горнотракийската низина има мъгла. В Северна България се образуват поледици. В Южна България се наблюдава и гръмотевична дейност. На 5 и 6. II падат значителни валежи в Източните Родопи и Хасковско, които причиняват интензивно снеготопене и наводнения в района на Хасково и Харманли и бедствие в с. Бисер. Има много щети и жертви. На 6. II температурите се понижават и дъждът навсякъде преминава в сняг. Духа умерен и силен североизточен вятър и се създава много тежка зимна обстановка с преспи и навявания в цяла Северна България и планинските райони.

7-11. II Във високите слоеве на атмосферата, в тила на циклон, чийто център е над южните райони на Европейска Русия, към Балканския полуостров се пренася студен въздух от север. В приземния слой циклонът постепенно се запълва, а над страната се изгражда баричен гребен от север. Температурите се понижават чувствително (минималните от -20 до -25°C). На 9. II във Видин минималната е -29°C , а в Кнежа -28°C .

12-13. II През страната преминава плитък циклонален вихър. На много места има слаби превалявания от сняг. Температурите се повишават, оставайки доста по-ниски от нормалното за средата на февруари.

14-15. II Изгражда се баричен гребен. Облачността се разкъсва. Температурите отново се понижават до около и под -15°C .

16-19. II Дълбок циклон с център над Скандинавския полуостров се премества на юг-югоизток към Балканския полуостров и Мала Азия. След преминаването му израства баричен гребен от запад. Слаби превалявания от сняг има на много места в страната.

20-23. II Северна Европа е обхваната от обширна циклонална област, чийто център се намира северно от Скандинавския полуостров и над Исландия. Антициклон обхваща голяма част от континента – от Пиренейския полуостров през Централна Европа и Балканския полуостров до Европейска Русия. Плитък циклон има южно от Италия над о. Сицилия и Малта. Времето в страната е сухо, с разкъсана облачност, в равнинната част на страната - мъгливо.

24-26. II Циклон, чийто център е над Финския залив, се премества на изток и се разширява на юг към Черно море. В страната се усилва западният вятър и почти навсякъде е умерен, а в Дунавската равнина и Източна България - силен. Температурите се повишават чувствително и минималните са положителни, а максималните достигат до $17-20^{\circ}\text{C}$. В цялата страна снегът се топи.

27-29. II Плитък циклонален вихър преминава южно от Гърция, а над страната се изгражда баричен гребен от северозапад. На много места има слаби валежи от сняг, в Югоизточна България отначало валежът е от дъжд. Температурите отново се понижават.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

В Северна България, средните месечни температури са между -7 и -3°C , а в Южна – между -3 и 0°C . По Черноморието, в крайните югоизточни райони и в района на Сандански и Петрич средните месечни температури са между -1 и $+1.7^{\circ}\text{C}$. По планинските върхове средните месечни температури са между -13.3°C (Мусала) и -7°C (Рожен). Месец февруари е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 1.7°C) и най-студен в Кнежа (средна месечна температура -7°C). В Северна България, Горнотракийската низина и високите полета на Западна България средните месечни температури имат отклонение от нормата за февруари предимно между -7 и -4°C . В останалата част от Южна България, по Черноморието и в планините средните месечни температури имат отклонение от месечната норма между -4 и -1°C .

Най-студено е през периодите 1-3. II и 8-11. II, когато средните денонощни температури са между 8 и 13°C под месечната норма, а в Дунавската равнина - до $15-20^{\circ}\text{C}$ под нормата. Най-топло е между 24 и 26. II, когато средните денонощни температури са предимно между 3 и 8°C над нормата. Най-студено е в Кнежа на 9. II (средна денонощна температура -22.5°C). Най-топло е в Пловдив на 25. II (11.9°C).

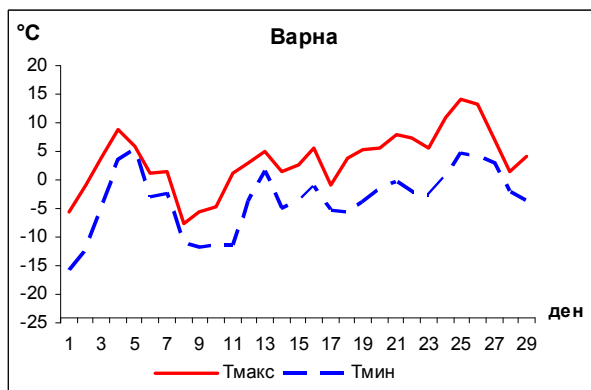
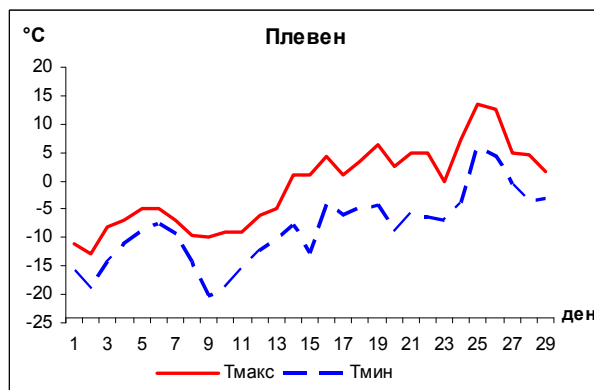
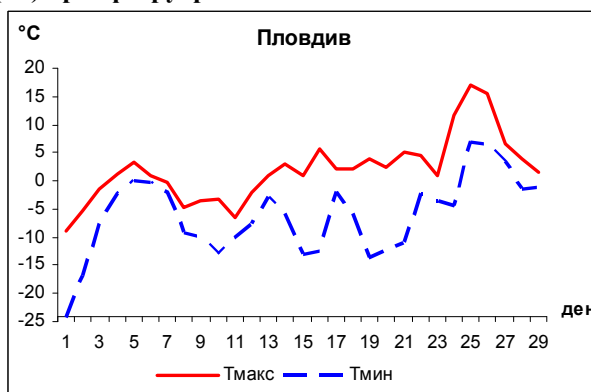
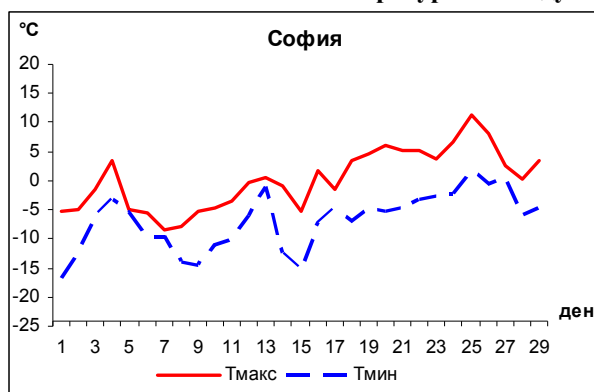
Най-високите максимални температури са измерени на 25-26.ІІ (Стара Загора 19.6°C на 25.ІІ). Най-ниските минимални температури са измерени на 1-2.ІІ или на 9.ІІ (Севлиево -31.4 °C на 1.ІІ).

Метеорологична справка за месец февруари 2012 г.

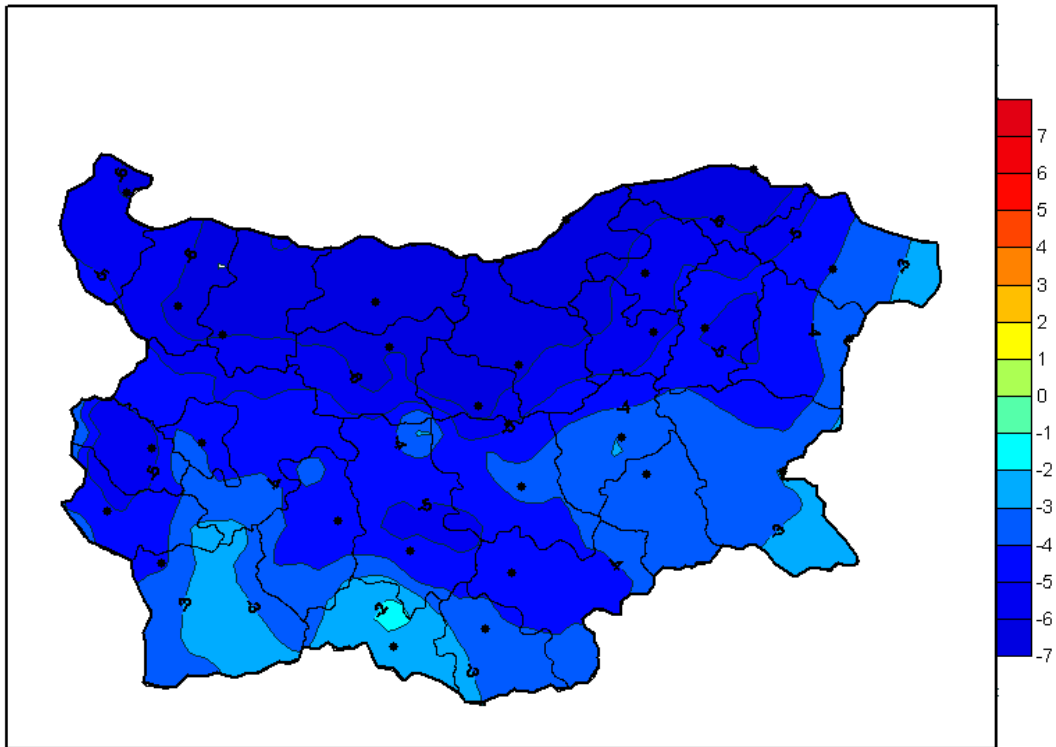
Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			Снежна покривка
	T _{ср}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	Максимален	Дата	Количество валеж (mm)		Вятър ≥14 m/s	
											≥1	≥10		
София	-3.4	-4.2	11.3	25	-17.0	1	35	112	11	6	9	1	0	29
Видин	-5.5	-6.4	12.8	25	-28.6	9	63	157	13	13	9	1	2	29
Монтана	-5.2	-6.3	13.8	25	-24.6	9	43	135	12	8	11	1	1	26
Враца	-4.9	-6.0	15.3	25	-21.6	9	42	99	13	8	9	1	2	25
Плевен	-5.2	-6.4	13.5	25	-20.2	9	18	48	4	8	9	0	5	27
В.Търново	-4.7	-6.3	14.0	25	-21.5	1	38	80	8	17	7	0	1	25
Русе	-5.3	-6.7	9.5	26	-19.8	1	37	83	12	6	9	2	9	29
Разград	-5.1	-5.8	8.9	25	-19.0	1	35	105	18	6	8	1	1	24
Добрич	-3.5	-3.8	11.0	25	-19.0	2	23	64	10	14	6	0	8	21
Варна	-0.5	-3.2	14.0	25	-15.8	1	12	30	10	14	2	1	6	6
Бургас	0.5	-3.0	17.2	25	-12.6	1	15	32	5	14	5	0	6	8
Сливен	0.1	-2.8	14.9	25	-13.5	1	58	130	36	6	6	1	7	8
Кърджали	-0.5	-3.8	18.1	25	-15.0	1	96	171	45	6	13	2	7	20
Пловдив	-2.2	-5.0	17.0	25	-24.4	1	57	167	14	8	10	3	1	25
Благоевград	-1.1	-4.1	15.2	25	-16.0	1	72	172	15	6	11	3	3	26
Сандански	1.7	-2.9	19.1	25	-9.1	1	61	150	15	5	11	2	9	12
Кюстендил	-3.1	-5.0	12.8	25	-18.2	1	62	134	10	5	11	2	1	29

ΔT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

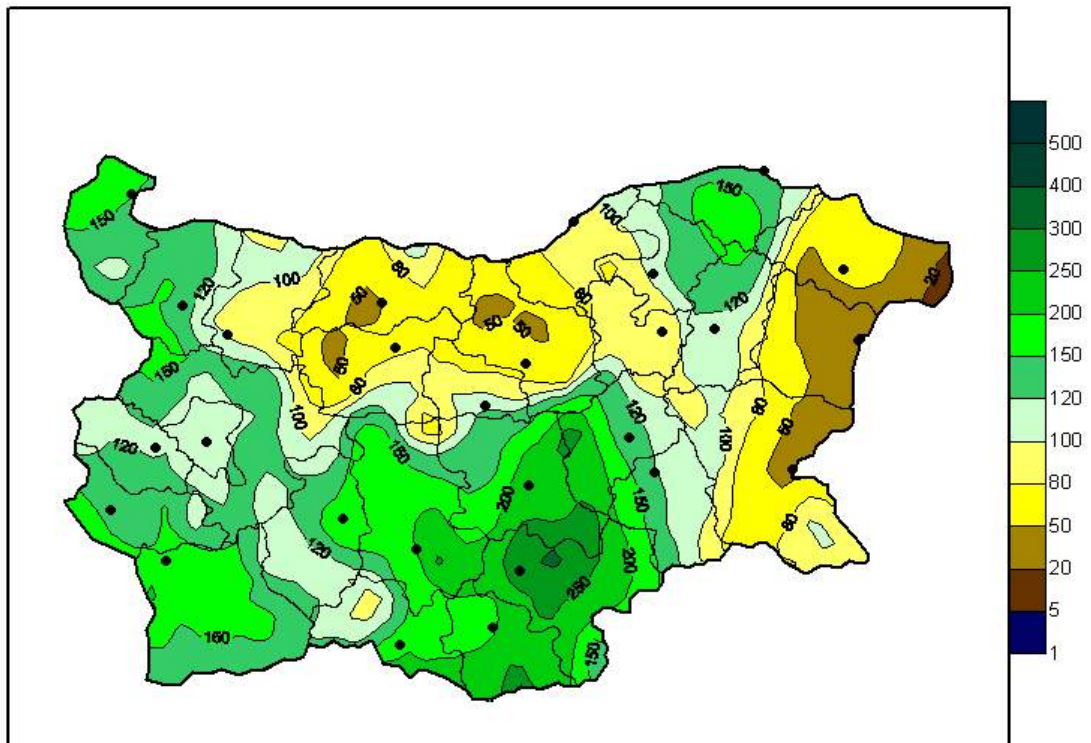
Температура на въздуха (°C) през февруари 2012 г.

Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C), февруари 2012 г.

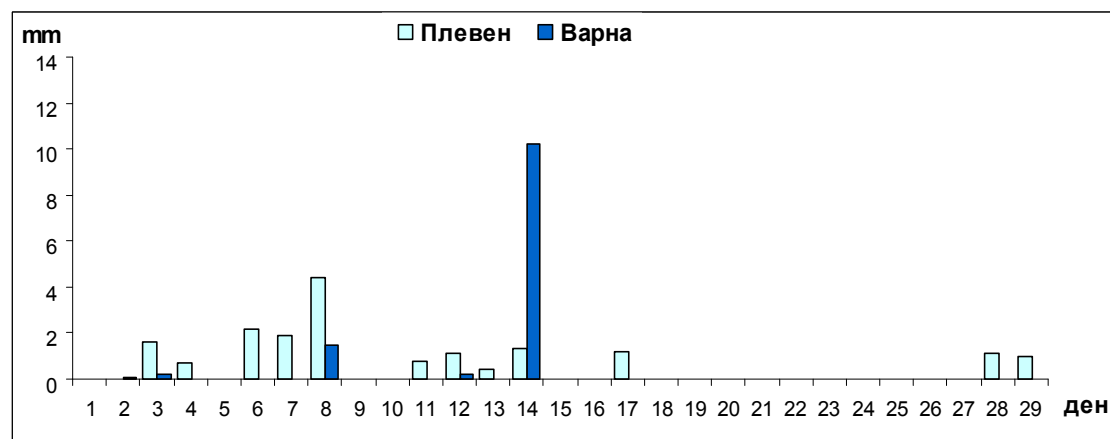
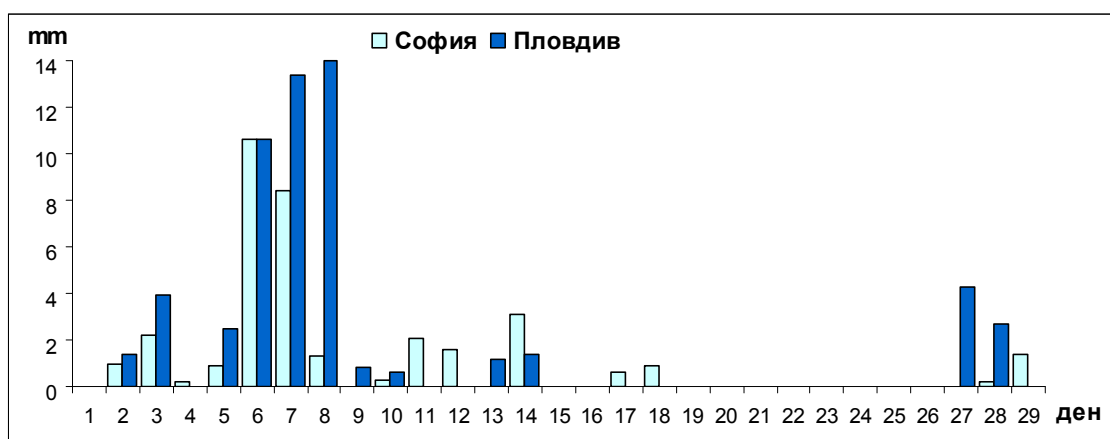
Месечни суми на на валежите (в % от климатичната норма), февруари 2012 г.

3. ВАЛЕЖИ

През месец февруари 2012 г., в Западна България и по-голямата част от Южна България, както и в области Шумен, Разград и Силистра, месечните суми на валежите са между 100 и 200% от климатичната норма. Само в част от областите Кърджали, Хасково, Стара Загора и Сливен те са между 200 и 300%. В централната част на Северна България и в най-източните райони месечните суми на валежите са между 20 и 100% от климатичната норма. Само в района на Шабла и Калиакра те са под 20%. През повечето дни на февруари има валежи в различни части на страната предимно от сняг. Валеж от дъжд има през периода 5-7.ІІ и на 26-27.ІІ главно в Югоизточна България. Без валежи е на 14-15.ІІ и между 19 и 25.ІІ. Най-обилни са валежите през периода 5-7.ІІ в Югоизточна България. На 5 и 6.ІІ, в някои станции главно в Източните Родопи (области Смолян, Кърджали и Хасково) са измерени 24-часови количества валеж между 100 и 179 mm. Най-голямото 24-часово количество валеж е регистрирано на 6.ІІ в с. Кирково, обл. Кърджали (179 mm). В по-голямата част от страната, броят на дните с валеж над 1 mm е между 9 и 13, а броят на дните с валеж над 10 mm е между 1 и 3. Само в централната част на Северна България и в най-източните райони броят на дните с валеж над 1 mm е между 2 и 8, а броят на дните с валеж над 10 mm е 0 или 1.

Денонощни количества валежи (mm) през февруари 2012 г.

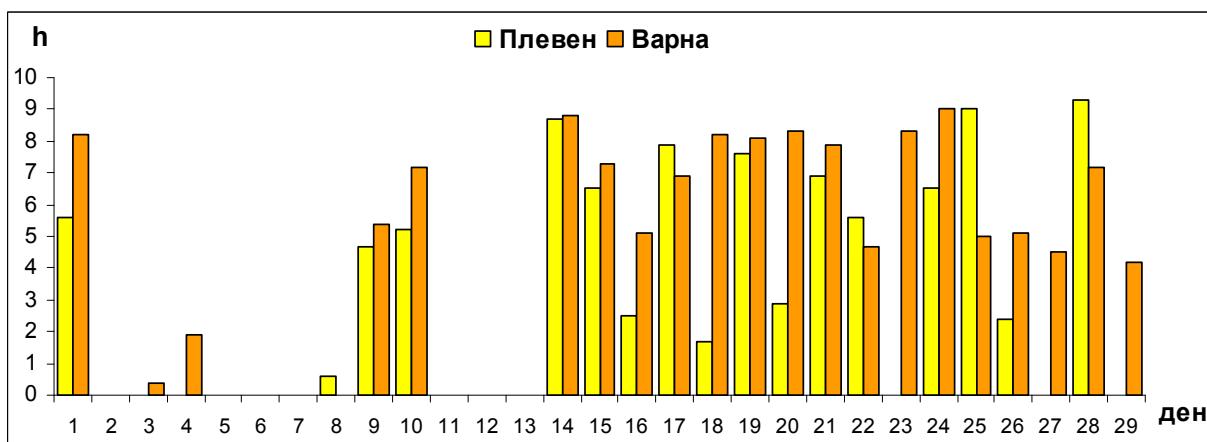
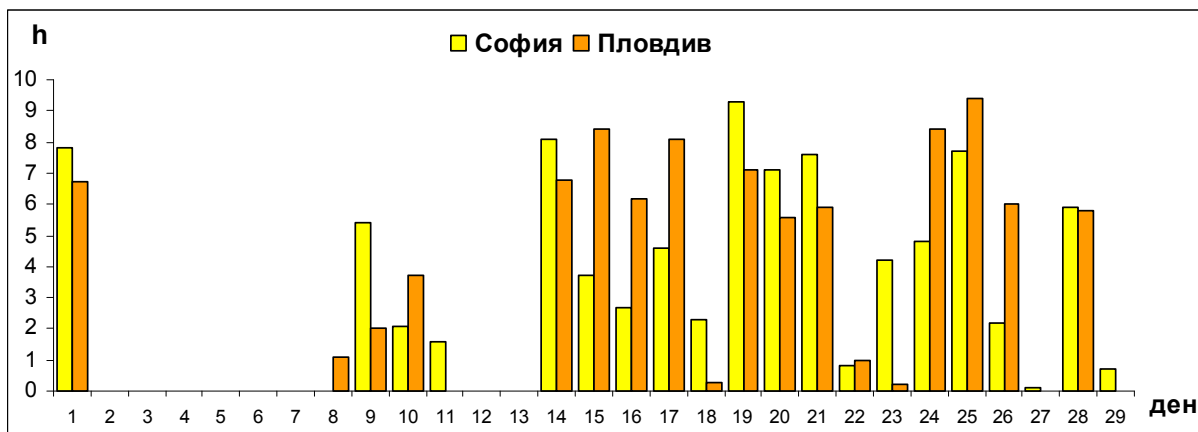
4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен вятър (14 m/s и повече) има главно през периодите 5-7.ІІ (предимно в Източна България от север-североизток), 16-17.ІІ (предимно в Дунавската равнина от запад-северозапад) и 24-25.ІІ (предимно в Северна и Източна България от запад). По планинските върхове духа бурен вятър главно през периодите 3-8.ІІ, 24-25.ІІ и 28-29.ІІ. Броят на дните със силен вятър в източната половина от страната е между 5 и 9, а в западната – между 0 и 3.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Преобладава средна облачност между 6 и 8 десети, което е около нормата. Броят на ясните дни е предимно между 0 и 7, което също е около нормата. Броят на мрачните дни е предимно между 9 и 17, което е около и над нормата.

Слънчево греене (часове) през февруари 2012 г.

6. СНЕЖНА ПОКРИВКА, ПОЛЕДИЦА И СЛАНА

Месец февруари започва със снежна покривка в почти цялата страна в резултат на студеното време от края на януари и валежите от сняг. През първото и второто десетдневие като цяло снежната покривка в Северна България и в планинските райони на Южна България е устойчива и се увеличава по височина. Около 5-7.ІІ, в резултат на временно затопляне, в Югоизточна България и източните райони снежната покривка се топи. В Северна България и по високите места снежната покривка е устойчива до към 24.ІІ, когато, в резултат на затопляне, и там започва интензивно топене на снега. В голяма част от равнините и низините снегът се стопява на 25-26.ІІ. На 29.ІІ отново натрупва сняг в Западна и Централна България. Най-висока снежна покривка е измерена в станция Рожен на 14.ІІ (214 cm). В станция София снежната покривка достига максимална височина също на 14.ІІ (48 cm). В Дунавската равнина и по високите места има снежна покривка през целия месец. Най-малък брой дни със снежна покривка има в ниските части на Източна България както и в района на Сандански и Гоце Делчев. Там броят на дните със снежна покривка е между 6 и 12.

Условия за поледица има през периода 4-7.ІІ на много места в страната в резултат на временното омекване на времето и валежите от дъжд върху покрити със сняг и/или замръзнала земна повърхност..

Има слани главно през втората половина на февруари по местата без снежна покривка главно в Източна България.

7. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Мъгли са се образували в 26 дни от този високосен февруари (за сравнение – 19 дни през февруари 2011 г.). Със сравнително траен и повсеместен характер мъгли има в следните периоди: 4-7 и 19-24. II в Северна България (най-често в крайдунавските селища), в планински и котловинни места на Южна България (Казанлък, Кърджали, Гоце Делчев, и др.) и по черноморското крайбрежие (Варна, Бургас).

Гръмотевична дейност е наблюдавана на 6. II в Казанлък, Хасково, вр. Рожен и Кърджали (през февруари 2011 г. – в 2 дни). Наблюдаван е **валеж от град** на 6. II в Бенковски (общ. Кирково, обл. Кърджали).

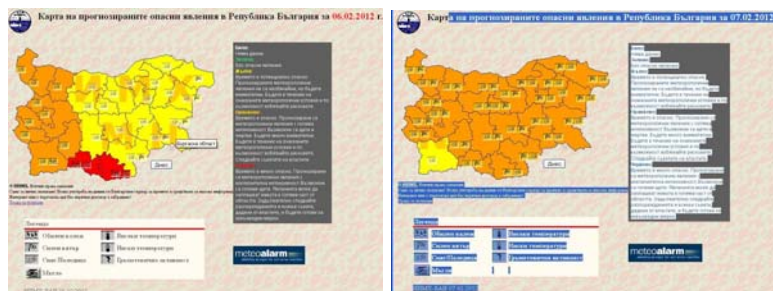
Опасни и особено опасни явления

Студеното време от края на януари продължава и в началото на февруари. Рекордни минимални температури са измерени на 1. II в над 16 метеорологични станции като например в Севлиево (-31.4°C), Кнежа (-29.0°C) и др. НИМХ издава предупреждения за **опасно ниски температури** с код "оранжев" почти във всички области без Бургаска. Буйове, скали и мостове по северното черноморско крайбрежие са покрити с дебел лед. Има първоначални сведения за двама души загинали от премръзване

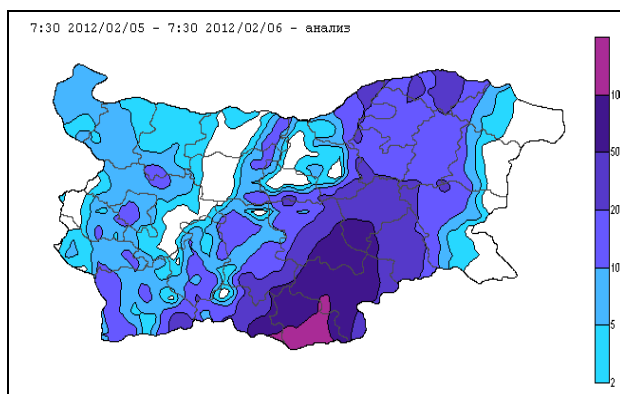
05-06. II. Дъжд, сняг, снеготопене, и наводнения – НИМХ предупреждава 9 области с код оранжев и 2 (Смолянска и Кърджалийска) с код „червен“ за очаквани бедствия. В общините Златоград и Неделино (с около 1000 души в блокирани от сняг села) е обявено бедствено положение. В Хасковска област дъждът води до повишаване нивата на реките в региона. **Село Бисер** (общ. Харманли, с около 1000 души) е **буквално „под вода“ заради** скъсана язовирна стена (около 8:30 ч. на 6. II), на яз. Иваново близо до Харманли. Едноетажните къщи са напълно наводнени от **приливна вълна, висока 3-5 метра**. Щетите: 10 жертви, 55 къщи са разрушени в 2-те села Бисер и Лешниково, около 36 са негодни за живеене, разрушена инфраструктура, щети върху посеви, имущество и др. Разрушен е мост в с. Иваново, и там има щети от бедствието. Движението на влаковете от Турция към България е преустановено. Правителството и местните власти взимат енергични мерки за смекчаване щетите от наводненията. По първоначални данни щетите се оценяват за над 4 000 000 лева. Около 3 млн. лева ще струва възстановяването на железопътната инфраструктура Хасково-Свиленград

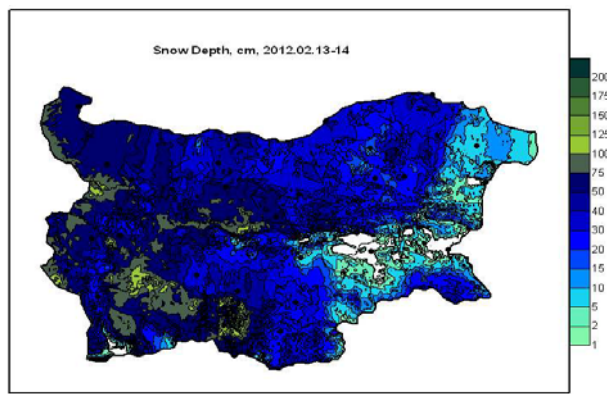
1. II. Варна – крайбрежието
(снимка от bTV – „Аз репортерът“)

Предупрежденията от НИМХ -за 6. II. 2012 г.и за 7. II. 2012 г.
(карти от архив на «Прогнози» - НИМХ)

Денонощната сума валежи (mm) на 06. II. 2012 г., сутринта.

Височина на снежната покривка (cm) на 13-14. II. 2012 г.

На 7. II. има значителни валежи в цялата страна и **силен вятър с пулсации на места от 20 до 34 m/s** (Бургас). Преспи се образуват по главен път Е-79. Спряно е пропускането на превозни средства през ГКПП-Капитан Андреево и са затворени пътищата Свиленград – Любимец и ГКПП "Капитан Петко войвода" – Свиленград (с наводнен квартал „Герана“). Поради снегонавявания и обилни снеговалежи са затворени магистрала Люлин както и пътищата Силистра-Добрич, Силистра-Шумен, Разград - Шумен, Белово-Юндола,

Кюстендил-Дупница, София-Бистрица-Самоков и др. Три международни и шест вътрешни влака са спрени от движение заради свлачища и наводнен железен път. От снеговалежите, придружени с бурен вятър в бедствено положение са областите Хасково, Кърджали, Шумен и община Гълъбово. Без ток са 30 000 домакинства. Блокирани от снега са областите Русе, Разград, Шумен и Силистра. Там е забранено движението на всички превозни средства. Затворени са граничните пунктове Капитан Андреево, Дунав мост, Оряхово, Кардам и Силистра. До 20.ІІ продължава обявеното бедствено положение в Хасковските общини, както и в някои Софийски и Видински. На 24.ІІ има съобщения за постъпвали по 150-200 души на ден с травми от заледени места само в София (главно в „Пирогов” и други столични болници).

От 25.ІІ, вследствие относително затопляне, започва снеготопене в цялата страна. Наблюдават се разливи при някои реки (Янтра с ледоход) и се изпускат води от наблюдавани рискови язовири. Опасен ледоход започва и в замръзналия участък от р. Дунав при Силистра и Тутракан, нанасяйки поражения по крайбрежието. Понтони са намачкани и отнесени по течението. Мостове от масивно желязо са „сгънати като клечки”. Откъснати са от брега туристически кораб и катер на Гранична полиция, които са завлечени на километър надолу по течението.

От Правителството се определят 14 млн. лева за намаляване щетите от наводненията и над 3 млн. от доброволни помощи (по съобщения до изготвяне на този Бюлетин).

6.ІІ. Село Бисер (община Харманли) след наводнението.....и разрушен мост на река Бисерска в с. Иваново
(Снимка: от хеликоптер "Кугър" на МО) (снимка от bTV – "Аз репортерът")

Акция на МО край Свиленград. 24.ІІ. Снежната покривка на Черни връх. 27.ІІ. Ледоход по р. Дунав край Силистра
(снимки от bTV – "Аз репортерът") (Снимка: Алексей Минев, БГНЕС)

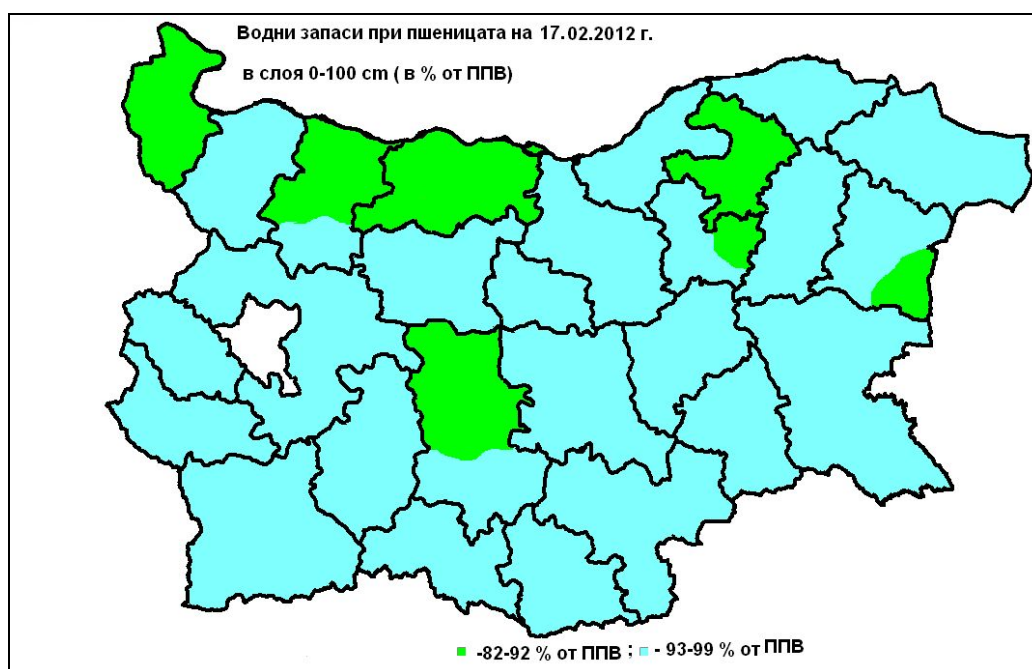
ІІ. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

След интензивните валежи в края на януари и през първите две седмици на февруари, бе наблюдавано съществено увеличение на запасите от влага в почвата. През периода 5-8.ІІ, на много места паднаха обилни валежи, надхвърлили в Северна и Южна България месечните норми, като в някои райони там, количествата им достигнаха до над 79-142 l/m² (Хасково 142 l/m², Кърджали 79 l/m², Пловдив 47 l/m², Благоевград 46 l/m², Пазарджик 43 l/m², Сливен 40 l/m², Видин 34 l/m² и Силистра 32 l/m²) и бе наблюдавано преовлажнение на горните почвени слоеве. Допълнително, обстановката бе усложнена и от изключително студеното време, силният вятър и снегонавяванията, а в южните райони за втори път тази година преляха реки и язовири (в областите Хасково и Кърджали и общините Гълъбово и Свиленград), в резултат на което, отново бяха залети десетки хиляди декари земеделски земи и унищожени селскостопански градини и дворове. През първата половина на февруари, температурите достигнаха рекордно ниски стойности (-22,-29°С), критични за голяма част от зимуващите земеделски култури, но наличието на дебела пелена от сняг (30-75 см) в повечето полски райони, защити есенните посеви от измръзване, с изключение на някои източни и южни части от страната, където снежната покривка бе под 5см. Там измерените радиационно-минимални температури бяха

отрицателни, а на места в североизточните райони, в участъците с незначителна или без снежна покривка, стойностите им достигаха (-22, -24°C) и почвата замръзна от умерена до голяма степен на дълбочина 10-20 cm. Това стана една от причините при проведените прегледи в края на месеца на отделни полета да бъдат констатирани значителни щети от измръзване при житните посеви (пожълтяване и изсъхване на листна маса и на цели растения до 40-80%, загинали растения поради изтегляне и изкисване).

През второто десетдневие на месеца, на много места, паднаха обилни валежи от сняг и дъжд и на 17.02, при измерването на запасите от влага в почвата, бе установено насищане до ППВ в 100-сантиметровия почвен слой в по-голямата част от полските райони. Изключения се наблюдаваха в отделни части на Дунавската равнина и в районите на агростанциите Долен Чифлик, Исперих и Пловдив, където общият воден запас в слоя 0-100 cm, бе между 82 и 92 % от ППВ (виж приложената карта).

През последната седмица на февруари, дневните температури се повишиха значително и предизвикаха интензивно снеготопене, което в съчетание с по-съществените валежи от дъжд, главно в Южна България, доведе до ново повишение на водните запаси в почвата и улесни проникването на влага и в двуметровия почвен хоризонт. В края на месеца, състоянието на орният почвен слой в повечето полски райони ограничаваше възможностите за подхранване на есенните посеви с азотни минерални торове, с изключение на ранните сутрешни часове, когато почвата беше замръзнала.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

Суровите зимни условия през първата половина от февруари, с минимални температури на много места в страната под -20°C (Видин -29, Враца -22, Монтана -25, Кнежа -29, Велико Търново -22, Пловдив -24, Пазарджик -23°C) поставиха на сериозно изпитание студоустойчивостта на зимуващите земеделски култури. В голяма част от полските райони на страната наличната дебела снежна покривка ограничи вредното въздействие на критично ниските за есенните посеви отрицателни температури и предпази зимните житни култури от измръзване. Изключения имаше на места по Черноморието и в Югоизточна България, където снежната покривка бе оскъдна (под 5-6 cm) или липсваше такава.

При проведения през третото десетдневие на февруари втори зимен преглед на есенните посеви и трайните насаждения в агростанциите на НИМХ-БАН, бяха констатирани повреди от измръзване при земеделските култури главно на места в Източна България, където силният вятър остави част от есенните посеви без снежната покривка, са установени повреди от измръзване при пшеницата, ечемика и рапицата. В района на Силистра при някои посеви с пшеница повредите по листната маса достигат до 40-50%, в Исперих 60%, в част от землището на Шабла (ЗК Шабленски фар) до 80%, в Сливен до 60%. Частични повреди при зимните житни култури са причинени от образувалата се ледена кора (Исперих и Разград). При рапицата повредите от измръзване са от 40% в района на Карнобат до над 90% в Шабла. Повреди от измръзване са констатирани при ечемика в Южна България, особено при късно засетите посеви, които зимува в начален етап на листообразуване. В района на Пазарджик и Недялско те достигат до 30%, а в Карнобат до 60%.

Ниските отрицателни температури през първата половина на февруари нанесоха значителни повреди от измръзване по лозите и овощните култури. На много места в полските райони повредите по пъпките на лозите достигат до 35-40%, при някои десертни сортове до 40-50% (Исперих, Силистра, Чирпан), в района на Пловдив до 60%.

Сериозни повреди от измръзване са установени и по плодните пъпки на овощките, особено при ранно цъфтящите костилкови видове. В Североизточна България при младите кайсиеви насаждения те достигат до 50-70% (Силистра, Исперих, Разград, Царев брод), при прасковите в Силистра, Разград, Исперих и бадемите в Царев Брод повредите са до 30-40%, при сливите до 40% (Исперих, Разград). От семковите видове най-висок е процентът на измръзване на плодните пъпки при крушата 60% в района на Исперих.

В Южна България най-висок е процентът на измръзване на плодните пъпки при овощките в района на агростанция Пловдив при кайсията 70%, при прасковата 80% и при черешата 30%.

След студеното за сезона време през първото и второто десетдневие, през третото настъпи чувствително повишение на температурите. В средата на десетдневие то максималните температури в много райони на страната надвишиха 12-14°C, а на места в Южна България бяха измерени стойности до 17-19°C (Сандански 19°C, Кърджали 18°C, Пловдив, Елхово и Бургас 17°C). С повишението на температурите в голяма част от полските райони снежната покривка бързо се стопи и есенните посеви преминаваха от дълбок в относителен покой. През последната седмица на февруари в крайните югозападни райони (Сандански) бе наблюдавано краткотрайно възобновяване на вегетацията при пшеницата и люцерната.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През третото десетдневие от февруари, през относително по-топлите и сухи периоди, се провеждаха резитби в лозовите и овощните масиви и зимни растителнозащитни пръскания. В средата на десетдневие то на отделни места в Североизточна България (Главиница, Търговище) и в част от южните райони на страната (Ямбол, Недялско, Любимец) бе извършено подхранване на есенниците с азотни торове.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Пояснителни бележки:

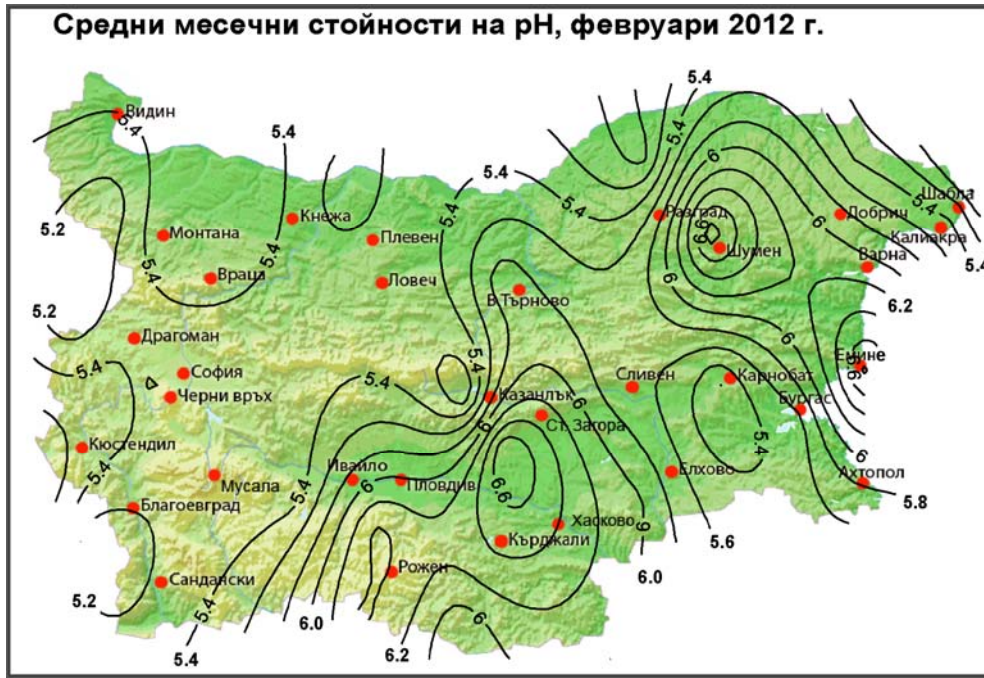
Понастоящем мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 33 станции на територията на цялата страна. Проби се набират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: рН<5 – киселинни, рН>6 – алкални, 5<рН<6 – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява. Т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

Многогодишните средни месечни стойности (МСМС) на рН за февруари, изчислени за периода 2002 – 2010 г., показват неутралност на типичните за този месец валежи в почти всички административни области. Киселинните валежи са обичайни за този месец в Кърджали.

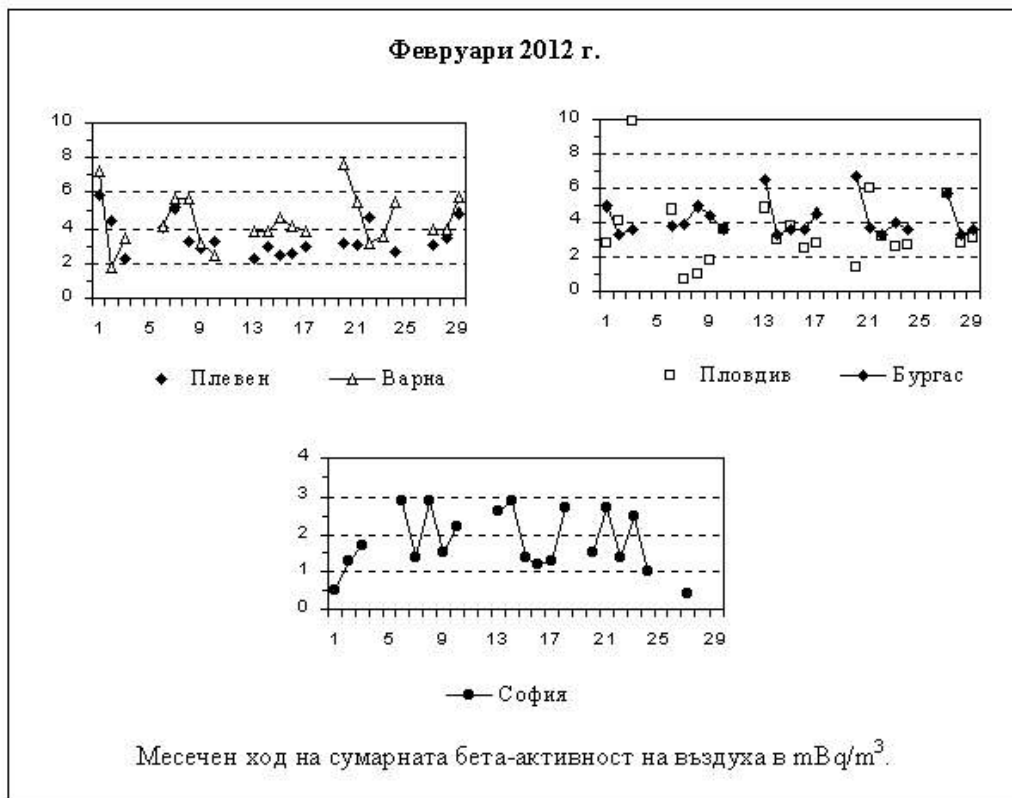
През изтеклия месец е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите. Измерена е киселинността на 94% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи, чиито количества са недостатъчни за анализ.

През февруари средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата само в Разград и Шабла. В 21% от всички станции валежите са алкални. В 73% от пунктовете за набиране на проби средните стойности на рН са неутрални. Алкални са дъждовете, измерени в станциите, разположени в областите Пловдив, Стара Загора, Сандански, Шумен и Хасково. Най-киселинни са средномесечните стойности в Шабла (рН=4.4), а най-алкални – в гр. Шумен (рН=7.0).

2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ, изградена след 1960г. се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през февруари 2012 г., измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, варират от 1.8 до 4.4 mBq/m³. Средните стойности са близки до тези през януари и декември и сравними с характерните за зимните месеци.

При интерпретацията на данните трябва да се има пред вид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите за станциите от мрежата на НИМХ през февруари 2012 г. са в границите на фоновите вариации.

IV. МЕСЕЧНА ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ОТТОКА НА НАБЛЮДАВАНИТЕ РЕКИ

Интензивните валежи в периода 04-06.II, повишението на температурите и последвалото снеготопене в края на месеца, както и валежите от дъжд и сняг в отделни дни през второто и третото десетдневие на наблюдения период, увеличиха обема на речния отток в почти цялата страна, с изключение на Западноромския водосборен басейн. През второто десетдневие на февруари при много от наблюдаваните реки се установи тенденция към понижаване или задържане на речните нива, а в края на месеца, в резултат на снеготопене и валежи, отново бяха регистрирани повишения на водните стоежи и съответно увеличение на речния отток в Дунавския водосборен басейн, при Черноморските реки, както и в долната част на поречието Марица. Към крайните створове на по-големите реки в страната общият обем на речния отток за февруари е 1680 млн. m³, с 87% повече спрямо оттока през януари и с 22% над месечната норма.

В началото и средата на февруари в Дунавския водосборен басейн се запази тенденцията към задържане или минимално понижаване на речните нива. Голяма част от реките се характеризираха с почти постоянен отток, а при гр. Нови Искър на р. Искър, гр. Стражица на р. Голяма река и с. Джулюница на едноименната река се наблюдаваха по-динамични колебания на водните нива. В края на наблюдения период, в резултат на валежи и снеготопене, нивата на реките в централната и източната част на водосбора се повишиха значително, като максимални стойности бяха регистрирани при с. Изгрев на р. Осъм (+440 cm) и при с. Каранди на р. Янтра (+452 cm). Общо за водосбора обемът на речния отток се е увеличил с 49% спрямо януари и е надвишил нормата за февруари с 15%. С обем на оттока под нормата са реките Огоста и Искър.

В Черноморския водосборен басейн общият обем на речния отток е 176 млн. m³ – с 54% над нормата за февруари и с 32% повече спрямо януари. Надвишение на месечната норма се отчита при реките Камчия и Факийска, а с по-голям обем спрямо януари са реките Провадийска и Камчия. При всички измервателни пунктове, в резултат на валежи и/или снеготопене, през отделни дни на месеца бяха наблюдавани краткотрайни повишения на речните нива, по-съществени при г. Синдел на р. Провадийска и при с. Зидарево на р. Факийска, съответно със 104 cm и с 86 cm.

Обемът на речния отток в Беломорския водосборен басейн се е увеличил със 136% спрямо януари и е надвишил нормата за февруари с 22%. Спрямо миналия месец всички наблюдавани реки са с по-голям обем на оттока, а спрямо месечната норма надвишение се отчита единствено към крайните створове на реките Тунджа и Марица. През целия февруари реките Струма и Места се характеризираха с почти постоянен отток при минимални денонощни колебания на водните нива (± 9 cm), а несъществени, краткотрайни повишения в рамките на 44 cm бяха регистрирани при почти всички измервателни пунктове в отделни дни на месеца. Река Марица и притоците и в горното и средното течение останаха без съществена промяна, като краткотрайни повишения с до 56 cm бяха отчетени на отделни пунктове за наблюдение в края и началото на месеца. За периода 05-06.II бяха отбелязани значителни повишения на водните нива в долната част на поречието – при гр. Харманли с 340 cm, при гр. Свиленград с 296 cm, р. Харманлийска при гр. Харманли с 528 cm, р. Сазлийка при гр. Гълъбово с 318 cm. Към края на месеца при същите измервателни пунктове отново бяха отчетени повишения на речните нива, по-съществено на р. Харманлийска при гр. Харманли със 188 cm и на р. Марица при гр. Харманли със 110 cm. В рамките на горепосочените периоди чувствителни повишения на речните нива бяха регистрирани в поречието Арда – р. Върбица при сп. Джебел със 290 cm, р. Арда при с. Вехтино със 151 cm. В поречието Тунджа, въпреки продължителните периоди на задържане на речните нива в горното течение, като цяло се установи тенденция към плавно повишение на речните нива.

В сравнение с януари средномесечното ниво на р. Дунав в българския участък е с 45 до 29 cm по-ниско при Ново Село, Лом и Оряхово и с 27 до 216 cm по-високо при Свищов, Русе и Силистра. Спрямо месечната норма средномесечното ниво на реката е с 2 до 243 cm по-ниско.

Забележка: Данните от измерванията са от 08 ч.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През февруари изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и добре изразена тенденция на покачване. Повишение на дебита беше установено при 26 наблюдателни пункта или около 72% от случаите. Най-съществено беше повишението на дебита в Бистрец-Мътнишки и Етрополски карстов басейн, както и в басейните Златна Панега, Тетевенска антиклинала, Стойловска синклинала и студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са над 180% (от 185 до 835%) от същите стойности, регистрирани през януари. Понижение на дебита беше установено при 10 наблюдателни пункта като най-съществено беше то в Котленски и част от Настан-Триградски карстов басейн. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са 47 до 80% от същите стойности, регистрирани през януари.

За нивата на подземните води от плиткозалагащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха с много по-добре изразена тенденция на покачване. Повишение на водните нива с 1 до 104 cm спрямо януари беше регистрирано при 54 наблюдателни пункта или около 76% от случаите. Най-съществено беше повишението на нивата на места в терасите на реките Дунав, Огоста, Средецка и Факийска, както и в Сливенска котловина. Понижение на водните нива с 2 до 29 cm бе установено при 17 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на Искър и Марица.

Положителна тенденция на изменение (от 31 до 36 cm) имаха нивата на подземните води в Хасковския басейн.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на изменение с отклонения от средните стойности за януари от -14 до 31 cm и добре изразена тенденция на покачване.

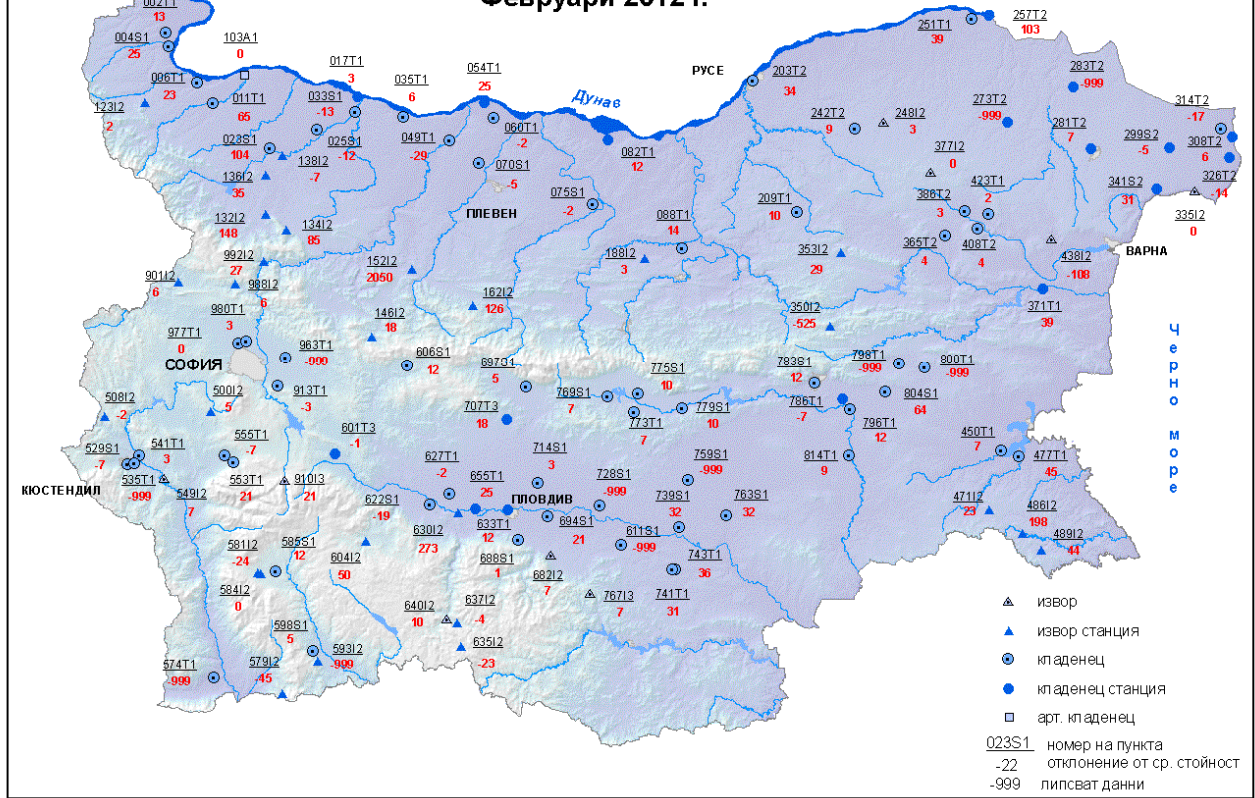
През февруари нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залагащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с много по-добре изразена тенденция на покачване. Предимно се повишиха с 9 до 103 cm нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -17 до 4 cm), но с преобладаваща тенденция на покачване имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната. Повишиха се нивата на подземните води в подложката на Софийския грабен, в Средногорска водонапорна система и приабонска система в обсега на Пловдивски грабен съответно с 4, 18 и 6 cm. Понижи се с 1 cm нивото в обсега на Ихтиманска водонапорна система. Спрямо януари се понижи дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска депресия и във Варненски артезиански басейн съответно с 0.25 и 0.060 l/s, а се повиши в Джермански грабен с 0.010 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през февруари беше установена много по-добре изразена тенденция на спадане при 76 наблюдателни пункта или около 72% от случаите. Понижението на водни нива с 3 до 243 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за февруари беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Места и Марица, в Кюстендилска и Карловска котловина. Предимно се понижиха нивата на подземните води в терасите на реките Огоста, Искър и Марица, в Софийска, Кюстендилска, Карловска и Казанлъшка котловина. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 5.68 до 3065 l/s, беше най-голямо в басейна на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, в Градешнишко-Владимировски, Нишавски, Искрецки, Милановски, Етрополски и Котленски карстов басейн, в басейните на барем-аптски карстово-пукнатинни води на Североизточна България и на масива Голо бърдо. В тези случаи дебитът на изворите е под 50% (от 4 до 49%) от нормите за февруари.

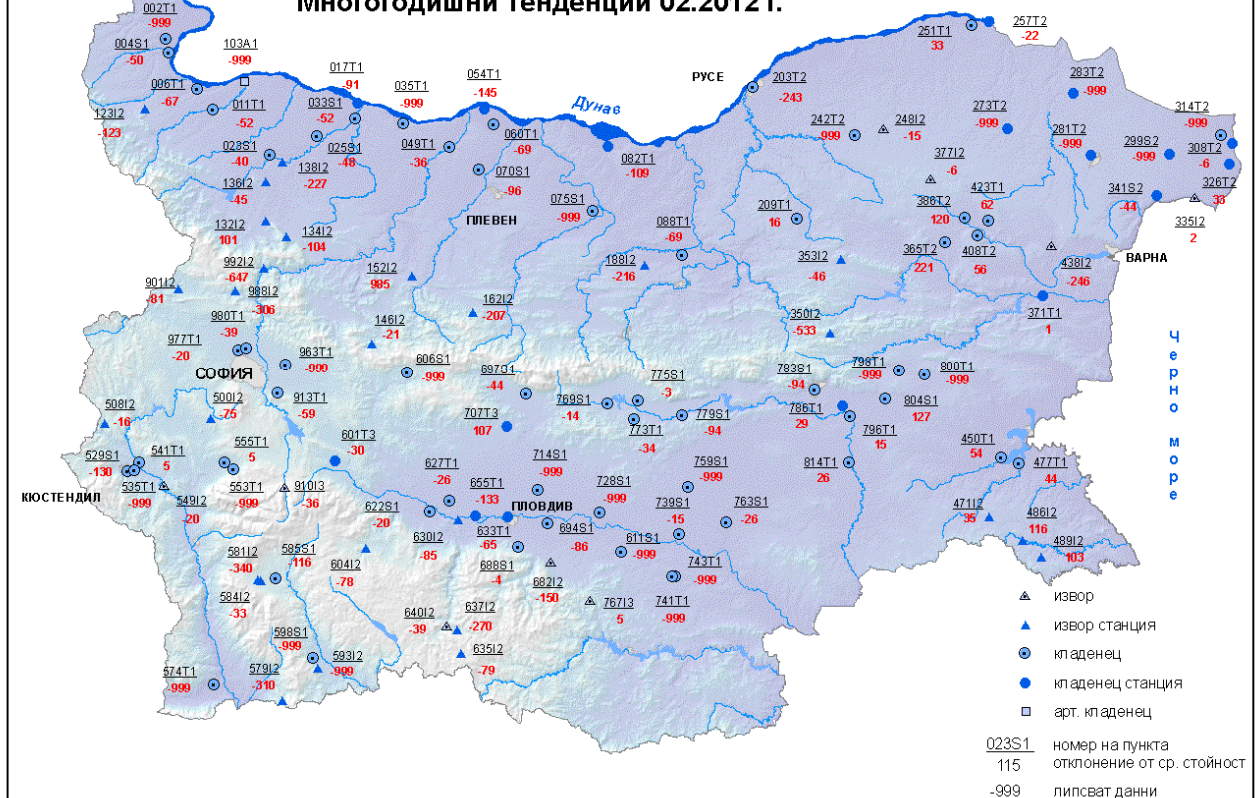
Повишението на водните нива (с 1 до 142 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за февруари е най-съществено за подземните води на места в терасата на река Средецка, в Сливенска котловина, в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България, където нивата предимно се повишиха, в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен и в Средногорска водонапорна система.

Покачването на дебита с отклонения от месечните норми от 1.91 до 985 l/s беше най-голямо в част от Бистрец-Мътнишки карстов басейн, в басейните на Башдерменска и Стойловска синклинала (Странджански район) и в басейна на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи дебитът на изворите е 146 до 211% от нормите за месец февруари

Състояние на подземните води Февруари 2012 г.

Състояние на подземните води Многогодишни тенденции 02.2012 г.

VI. СЪОБЩЕНИЯ

Световния ден на водата 22 март и Световния ден на метеорологията 23 март за 2012 година и ролята на хидрометеорологичните дейности на НИМХ

През 2012 г. Световният ден на водата ще протече под мотото „Вода и сигурност за прехраната” („Water and Food Security”), а Световният ден на метеорологията – под мотото „Времето, климата и водите: движеща сила за бъдещето” („Powering our future with weather, climate and water”).

Вниманието е насочено върху ролята на най-важните услуги с информационни продукти, за времето, климата и водите, в осигуряване на устойчиво бъдеще за нас и за идните поколения.

Примерите за това са безброй. Нашата храна и земеделска продукция трябва да бъдат съобразени с климата и микроклимата на района и наличната вода. Промислеността използва определено количество вода и енергия. Градовете се нуждаят от чист въздух и защита от бури и наводнения. Международната търговия и туризмът зависят от безопасното и ефективно транспортиране, от достатъчно наличие на воден (снежен) и слънчев потенциал.

Разчита се за получаване на надеждни прогнози за времето веднага и за всичко – от социалните дейности, до взимане на решения за много милиони долара. Според едно последно изследване, приходите от икономиката в САЩ се изменят с около \$ 485 млрд. годишно в зависимост от метеорологичните промени, което е около 3.4 % от brutния вътрешен продукт.

Сега, повече от всякога, народите се нуждаят от климатични прогнози за бъдещето. За целта трябва да се увеличат познанията ни за това, как глобалните климатични явления се отразяват на регионално, национално и местно ниво. Един от най-важните приоритети на Световната метеорологична организация (СМО) е организирането на климатичните услуги. Така ще се реализира потенциала на милиардите долари, инвестирани в климатични наблюдения, изследвания и информационни системи за управление. Намаляване на риска от бедствия, управление на водите, сигурност на храните и здравето са най-важните приоритети.

За поредна година Националният институт по метеорология и хидрология при БАН (НИМХ-БАН) се включва в отбелязването на тези два международни чествания, които са пряко свързани с предмета на дейност и работата на Института и обединяват усилията на метеорологичната и хидроложката общности в служба на устойчивото икономическо развитие в целия свят.

НИМХ чрез своята комплексна информационна система, обслужва директно и индиректно голям брой и разнообразни потребители от държавната и общинска администрация, всички сектори (публични, частни и смесени) на икономиката и обществото в България. Всичко това се осъществява благодарение на разбирането за ролята и мястото на Института като национално отговорен за метеорологичната и хидрологичната информация при осъществяването на политиката за национална сигурност с основна цел – непрекъснато осигуряване и подобряване обслужването на потребителите така, че най-пълно да се отговаря на техните нужди и изисквания. Това е гаранция във възможно най-голяма степен за изпълнението на ангажиментите и по отношение на международната сигурност, по които България е страна.

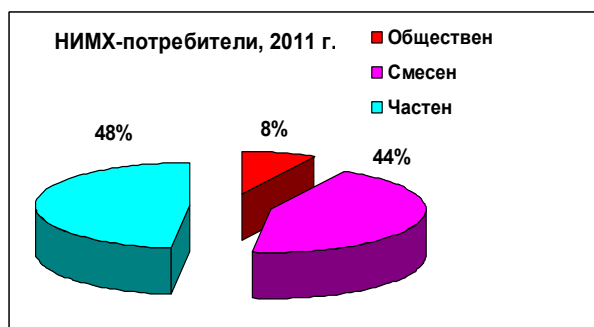
След поредното оръзване на бюджетната субсидия, заради втората поред (след 1996 г.) финансово-икономическа криза (респективно намалена и от Общото събрание на БАН, въпреки международният одит на изследователските резултати отредил на НИМХ челно място в десетката отлични институти на БАН), вероятно ще се наложи НИМХ отново да съкрати националната наблюдателната мрежа от станции и постове както и някои дейности, свързани с обслужването. След няколкото съкращения от 1990 г., понастоящем мрежата включва: 123 метеорологични станции, 248 валежмерни поста, 30 агрометеорологични станции, 69 полски и горски фенопоста, 177 хидрометрични станции, 258 хидрогеоложки кладенци и 100 извори.

И това може да се случи сега, когато СМО апелира към националните ХМС и МС за по-активно участие в Глобалната и Регионалната (за Европа) мрежи за наблюдения и съответните рамкови програми за климатичните услуги. НИМХ вместо да инвестира в автоматизиране на измерванията и наблюденията, в обновяване на инструментариума, както се прави дори в съседните нам страни ще бъде принуден да намалява потенциалните си възможности за развитие. Освен намаляване на входните и оценъчни данни за прогнозите, ще се нарушат изискванията за многогодишен мониторинг на колебанията и промените в регионалния и местен климат. Само ще отбележим, че отношението разход/приход на вложените в хидрометеорологично обслужване средства при близки по мащаби страни и служби е минимум 1:4.

Фиг.1. Разпределение на 1243 потребители на хидрометеорологични информационни продукти:

ДПС – държавен и обществен сектор; ЕнЕф – енергетика и проектиране; ЗАС – застраховане; МЕДИИ; НКО – наука, култура и образование; ОС – Околна среда (ОВОС, мониторинг); ПРОМ – Промисленост; АГРО – селско стопанство; ХИДСТРОЙ – строителство, хидроложки дейности, проектиране; ТРАНС – транспорт, съобщения и проектиране; ТУРОСП – туризъм, отдих и др. спортни и масови дейности; ТЪРГФЛ – търговски и други фирми и, физ.лица.

Фиг.2. Разпределение на потребителите на хидрометеорологични информационни продукти по обобщени сектори на икономиката.

Фиг.3. Метеорологично наблюдение след проливен дъжд и наводнение в синоптична станция Пазарджик.

И понеже метеорологичната и хидроложка дейност в България не е прекратявана и по-време на войните, за отбелязване на двата Световни дни, в сградите на НИМХ-БАН ще се проведе **Първо изложение „Хидро-метео салон 2012: работим за по-сигурно бъдеще“** (на 22-ри и 23-ти март, четвъртък и петък), което включва:

- представяне на всички видове **наблюдателни мрежи**, които НИМХ поддържа и осигурява методологично, логистично, кадрово и финансово, както и на процеса за пренос, обработка и архивиране на набиранияте данни;
- представяне на нашите **информационни продукти**, на **технологии за специфично обслужване на потребители**, на **системи за специализиран мониторинг и ранно предупреждение**;
- представяне на нашата **печатна продукция** – издания на **Института** (Българско списание по метеорология и хидрология, месечния Бюлетин, книги, брошури и други, издадени през последните няколко години);
- представяне на работата на младите колеги в „**Първа младежка сесия по метеорология и хидрология**“.

от Главния редактор

Генерален директор на НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон: 02 975-39-96
Факс: 02 988-03-80, 02 988-44-94
Телефонна централа: 02 462-45-00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
доц. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова
Технически редактор Георги Николов

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I А. Кирилова, доц. д-р И. Господинов, доц. д-р П. Симеонов
Част II Д. Жолева, Я. Маринова, доц. д-р В. Казанджиев
Част III доц. д-р М. Коларова, гл.ас. Б. Велева, д-р Е. Христова, Л. Йорданова
Част IV инж. С. Стоянова, инж. В. Попова, В. Костова, инж. Б. Христов;
Част V доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина, инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 30

Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2012